

Kyrkokör Journalen

Oktober 2021 • nr 5

**Psalmer och råttor
i ny barnmusikal**

Sid 18–20

Rösta på din favoritpsalm

Sid 7

Psalmer främjar minoritetsspråk

Sid 8–14

Karins text söker melodi

Sid 15

Peter Lundborg

Styrelseordförande i Sveriges Kyrkosångsförbund

I kören sker lärandet

”Jag vill uppmuntra alla körledare och körsångare att ta del av biskopsbrevet.”

Häromdagen fick jag i min hand det senaste biskopsbrevet ”om lärande och undervisning”. Förordet är som sig bör skrivet av ärkebiskopen som påminner om att vår uppgift som kyrka är att lära och vägleda varandra, som det står i Kolosserbrevet.

Som styrelseordförande i Kyrkosångsförbundet kan jag inte låta bli att påminna om bibelcitatets fortsättning: ”Lär och vägled varandra med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden” (Kol 3:16).

I inledningen till biskopsbrevet betonas att Kristen tro är att leva i relation till Jesus Kristus. Ett sammanhang som sträcker sig genom tid och rum, genom livets riter, berättelser, böner, sånger, erfarenheter och reflektionen över livet och dess villkor. När jag läser det biskoparna skriver kan jag inte annat än tänka att allt detta är en beskrivning av vad en kör sysslar med och vad en psalm är.

”Lär och vägled varandra med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden”. Svenska kyrkans körer är en unik och bred plattform för kyrkans lärande och undervisning. 90 000 barn, unga och vuxna samlas varje vecka, år efter år, och sjunger ord som berättar om kristen tro och kristet liv. I biskopsbrevet beskrivs ett antal religionspedagogiska perspektiv

där Bibelns texter, individens lärande och till exempel musikens påverkan lyfts fram som betydelsefulla.

Det sista kapitlet i biskopsbrevet har rubriken ”Att ge vidare”. Där presenteras en slags kanon av bibeltexter, böner och psalmer. Självklart kan inte allt det som där ingår ges vidare inom en kort tid eller till en viss kör. Men den som är körsångare i Svenska kyrkan och får möjlighet att börja som barn och fortsätta som ung och som vuxen har verkligen förutsättningar att få del av det som kyrkan vill ge vidare.

”Lär och vägled varandra med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden”. Ett av de religionspedagogiska perspektiv som biskopsbrevet lyfter fram kallas för det ”mystagogiska lärandet”. Det handlar om mötet med mysteriet i gudstjänstens liturgi där det förgångna liksom det kommande blir närvarande i nuet.

För att göra gudstjänstens mysterium konkret och nästan fattbart är våra psalmer omistliga. Låt mig peka på några exempel: ”Se vi går upp till Jerusalem” sjunger vi i fastetiden och får vara med i evangelietextens berättelse. I Anders Frostensons psalm ”Jesus från Nasaret går här fram” blir det tidlösa perspektivet särskilt tydligt då det som ägde rum i gångetid

också äger rum här och nu, ”löser ur vanmakt, ur synd och skam, ger oss sin kraft och frid”.

Jesu närvaro här och nu i nattvardens måltid har många av oss sjungit om i Per Harlings ”Du är helig”. Samma närvaro kan vi sjunga om i nattvardspsalmen från Filippinerna ”Här vid nattvardsbordet möter han oss ännu. Omöjligt att förstå, att det kan vara så.”

Jag vill uppmuntra alla körledare och körsångare att ta del av biskopsbrevet och utifrån det uppmärksamma vilka goda möjligheter till lärande och undervisning som finns i er församling genom körsången och den gemensamma församlingssången.

EN PSALM JAG VILL LYFTA FRAM

338 Som ett klockspel hör jag dig

Text: Anders Frostenson 1976

Musik: Benjamin Milgrove 1769

En psalmmelodi som efter drygt 200 år har funnit sin absoluta text. Med enkla och jordnära ord gör Anders Frostenson det mest svårbegripliga tillgängligt. Både text och melodi öppnar för gemenskap med medmänniskor, skapelsen och Gud själv.

Kyrkokör Journalen

Nr 5 • 2021 • Årg 32

Tidning om Svenska kyrkans körliv.
Utges av Sveriges Kyrkosångsförbund, SKSf.

Ansvarig utgivare Peter Lundborg

Redaktör: Marita Sköldberg
Citronvägen 69, 741 31 Knivsta,
Tel 070-21 22 166
kj@sjungikyrkan.nu

Prenumerationer:

Förbundskamrer
Sofia Lindström
Gryningsvägen 63
743 32 Storröta
072-727 12 12
ekonomi@sjungikyrkan.nu

Prenumerationspris:

190 kr/år (sex nummer). Rabatterat pris vid fler än 5 prenumerationer.

Annonsbokning:

Display i Umeå AB
Ola Tallbom, 090-711 512
ola.tallbom@display-umea.se

För information om annonser och prenumerationspriser

www.sjungikyrkan.nu

Design och produktion:

www.mwgrafiskform.se

Tryckeri:

Trydells

www.trydells.se

Foto omslag:

Marita Sköldberg

Nästa nummer av Kyrkokörjournalen kommer den 7 december.
ISSN 1101-9670

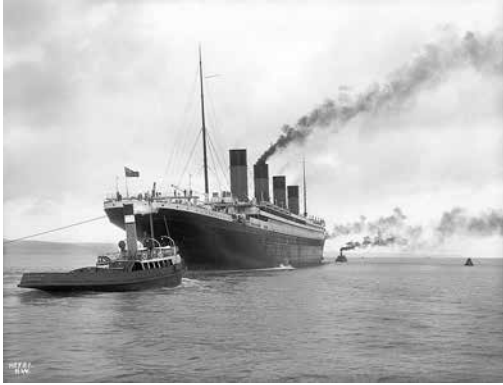
Här gäller det att utifrån bilderna komma på vilken psalm som Kyrkokörjournalens redaktör tänker på. Psalmen finns med i *Den svenska psalmboken med tillägg*. Skriv det psalmnummer du gissar på tillsammans med din adress och skicka den till Kyrkjournalen, Citronvägen 69, 741 31 Knivsta eller till kj@sjungikyrkan.nu senast den 12 november.

En vinnare får notsamlingen *Psalmer* av Bertil Murray och Maria Löfberg. (se sid 17)

Den psalm som redaktören tänkte på i förra numret av Kyrkjournalen var nummer **61 Lågorna är många**. Texten är skriven 1972 av Anders Frostenson. Han hade fått inspiration till den under ett besök på Kyrkornas Världsråds högkvarter i Genève. Melodin komponerade Olle Widestrand 1974.

Vinnare denna gång blev Eva-Helena Hansen i Godby på Åland. Grattis!

Foto: Robert John Welch

Vilken psalm?

Redaktörens rader

Somliga uppskattar digitala möten. Det blir effektivt och kräver inga resor. De senaste 1,5 åren har jag varit avundsjuk på er som gör det. För jag är av en annan sort. Jag älskar att resa och jag har insett att det nog är det ineffektiva som jag gillar med möten, det är till och med det som gör att jag kan få till goda resultat.

Jag hade kunnat vara med på samisk psalmsångskväll i Gällivare via Facebook (jag hade kanske behövt skaffa ett Face-

book-konto först bara). Det hade tagit exakt noll minuter i restid. Men när möjligheten fanns tvekade jag inte en sekund att i stället resa drygt 14 timmar med nattåg. På köpet fick jag en härlig vandring upp på Dundret, guidning i ruinerna av Malmerberget, smaskig renskav, sånggemenskap och mycket mer.

När jag ändå var i krokarna reste jag några timmar till, till Övertorneå. Jag hade kunnat intervjuar Marja, Liisa och Bo per telefon, men på köpet fick jag en vandring till Finland, uppleva intensivt Norrlandshöst, se Sveriges förmodligen äldsta orgel i bruk och två för mig ditintills okända flaggor. Bland annat. Många fler skratrar är jag övertygad om att det också blev.

Efter nattågsresan hem var jag fullproppad med intryck och materialet att skriva utifrån var enormt. Mycket mer omfattande än om jag gjort allt via Facebook och telefon, och mycket mer tidskrävande. Och väldigt mycket intressantare!

Trots den långa och intensiva resan inbillar jag mig inte en sekund att jag nu för-

”Men när möjligheten fanns tvekade jag inte en sekund att i stället resa drygt 14 timmar med nattåg.”

står villkoren för en same i en gruvkommun, eller vad det egentligen innebär att först i mogen ålder få läsa på sitt modersmål, eftersom skriftspråket inte funnits mer än ett kort tag. Men jag inser åtminstone att det finns särskilda förutsättningar, som jag som tillhör majoritetsbefolkningen aldrig någonsin helt kan förstå.

Dessa dagar i norra Sverige berikade mitt liv på många sätt. Det hade inte några få timmar vid skärm och telefon gjort, även om jag förstås hade lärt mig ett och annat även på det sättet.

Internet är ett fantastiskt redskap för att söka information och skapa kontakter. Jag kan inte föreställa mig hur Kyrkjournalen skulle se ut utan det. Men utan de fysiska mötena hade jag i längden inte kunnat göra en tidning värd att läsa.

Marita Sköldberg, redaktör

Liisa Fors, Övertorneå

Skönast att sjunga på egna språket

Liisa Fors har sjungit i flera svenska körer i Övertorneå, men den riktiga hemmakänslan kom i den finska kören Aallot. Hon lever i gränstrakterna vid Torneå älv, här där psalmer på språket närmast hjärtat är något helt nytt.

– Ta en bild där jag skrattar, det vill jag göra mycket i livet, säger Liisa Fors efter fotograferingen i höstprakten runt Övertorneå kyrka.

Hon var nervös inför intervjun, och tycker själv att det var dumt. Kanske hänger nervositeten ihop med nejsvaret på frågan om hon sjöng i kör som barn.

– Du skulle bara veta hur blyg jag har varit!

Det hänger också ihop med att hon lätt blir nervös om hon planerar in saker. Därför gör hon sällan det.

– Det är bättre att bli överraskad.

Men kören planerar hon in. På torsdagskvällar är det övning med Aallot, den finska kören i Övertorneå församling. Liisa har varit med sedan starten 2012. (Läs mer på sid 8–14.)

Sjunga inköpslista

– Texterna på finska och meänkieli är så naturliga. På svenska får jag inte den där känslan riktigt. Det är jättefina ord, men det blir ungefär som att sjunga en inköpslista. Mitt modersmål är finska, men vi pratar ungefär samma som meänkieli. Jag pratar aldrig riksfinska. Man blandar helt naturligt svenska och finska ord, säger hon och skrattar.

Liisa är född och uppvuxen på finska sidan av Torne älv. Nu har hon bott i Sverige i 40 år, sedan 1988 här i Övertorneå.

– Jag hade hittat kärleken, han är härifrån, och sen blev det jobb.

Med maken Sten pratar hon finska/meänkieli, men precis som många andra tornedalska föräldrar pratade de även svenska med sina barn. Äldsta dottern pratar meänkieli, men inte den yngsta, även om hon förstår. Hon är rädd att det ska bli fel.

– Men jag säger att om du inte kommer på ordet på finska säger du det på svenska – det är det som är meänkieli.

Kören Aallot sjunger en hel del ur Virsiä meänkielälä, den allra första psalmboken på meänkieli som kom 2018.

– I början ville jag nästan skratta – vad är det vi sjunger? Men jag har blivit så van nu, på min begravning vill jag att det ska sjungas psalmer ur den.

Det var i den svenska kyrkokören Liisa började sin körbana för snart 20 år sedan. Då var hon inte ens medlem i Svenska kyrkan.

– Men sedan har jag gått med, jag vill inte snylta. Det känns skönt, det är en trygghetskänsla, man tillhör någonting.

Obehagligt vi och dom

I över 30 år arbetade Liisa som administratör i Övertorneå kommun. Våren 2019 sa hon upp sig inför en stundande omorganisation, något år tidigare än hon tänkt gå i pension.

– Jag önskar att jag hade orkat vara kvar. Jag var med i allting tidigare och sen tog allt slut. Det var hemskt.

På ett sätt var det skönt när pandemin kom – Liisa orkade inte träffa någon, och det var plötsligt just så det skulle vara. Men det har varit en förfärlig tid. Vid den gräns som Liisa passerat så många gånger fanns plötsligt beväpnade gränsvakter och ett vi och dom. Hon hade skäl och papper för att passera till stugan på andra sidan men gjorde det så lite som möjligt under det stängda året.

– Jag började nästan grina första gången vi skulle åka över. Hur hade det blivit så här – vi är ju nästan ett och samma.

En rolig sak som hände förra hösten var de åtta digitala gudstjänster som spelades in för advents- och jultiden, där Liisa var med i den lilla psalmsjungande gruppen. Hon fick psalmerna, de allra flesta på svenska, i förväg och fick träna själv.

– Jag tog psalmboken och skrev av alla texter, och då förstod jag dem! Det blev ett 40-tal totalt. Gudstjänsterna spelades in i

Sjunger i: Finska kören Aallot i Övertorneå församling

Stämman: Alt

Körsångare sedan: 2003

Familj: Maken Sten, dottrarna Laura i Luleå och Kaisa i Umeå

Intressen: Promenader i naturen, lösa korsord – på svenska, läsa böcker – på finska, handarbete

Favoritpsalm: Blott en dag på meänkieli (Päivän vain)

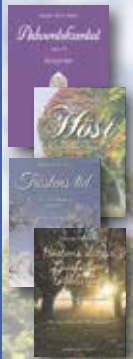
Bästa körminne: Jag och en kompis var med på ett körprojekt med flera körer från finska och svenska sidan 2006–2007. Vi gjorde Mozarts Requiem och vi sjöng i ett tiotal kyrkor. Det var så mäktigt!

olika kyrkor, det var också kul.

Liisa blev lättad när hon insåg att hon inte syntes i bild. För först hade hon varit nervös.

Marita Sköldbberg

Noteria – Din musikhandel på nätet!

Som förmånskund får du rabatt på allt du köper, från alla förlag. Vi har stor sortering av körmusik. Är du inte förmånskund? Kontakta oss så berättar vi mer.

Nyhetsabonnemang skickar vi ut i början av terminen till rabatterade priser. Missa inte våra nyheter!

Vi har både orgel- och körnoter från olika förlag. Vi har webbutik och en riktig, mysig butik med piano i. Boka in en dag hos oss.

Varmt välkommen!

Noteria Musikhandel

Helge Björns väg 2, 591 78 Klockrike • e-mail: info@noteria.se
www.noteria.se

BESÖK OSS!

NOTHANTERING

Notskåpsystemet NOTMASKEN förenklar arbetet för alla notbibliotekarier.

- Notskåp med utdragbar hylla med stoppkanter.
- Notsortrare
- Notmappar

Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida
www.spartasystem.se

VÄRFÖR INTE TILLBRINGA
 NÅGRA FINA DAGAR I SKÖNA
ROSLAGEN?

- Njut av lugn och ro, vacker natur och fina strövmråden i skog och mark.

- Bra och trevligt boende med möjlighet till helpension eller självhushåll.

För bokning ring 0176-910 55

VARMT VÄLKOMNA TILL BJÖRKÖGÅRDEN

www.bjorkogarden.se • info@bjorkogarden.se • kgh.nu

NYTT FRÅN WESSMANS!

WESSMANS MUSIKFÖRLAG

www.wessmans.com order@wessmans.com Telefon 0498-22 61 32

Hösterbjudande Perfekta presenter till körsångare!

Berlock 60 kr
 (ord pris 120 kr)

Slipsklämma 100 kr
 (ord pris 200 kr)

Beställ från Sveriges Kyrkosångsförbund på bestallning@sjungikyrkan.nu senast 9 november

Regionkörar diskuteras på stämman

I mitten av november håller Sveriges Kyrkosångsförbund förbundsstämma med ombud från de 22 delförbunden. Inga motioner har inkommit till stämman och inte heller förbundsstyrelsen har väckt några särskilda frågor som ska upp till beslut.

Vid sidan av de sedvanliga förhandlingarna kommer emellertid förbundets framtida prioriteringar och ekonomi att diskuteras. Bland annat handlar det om hur förbundet ska bedriva verksamhet inriktad mot ungdomskörer. Ett förslag finns om att bilda sex regionkörar i landet. Ur dessa skapas sedan en nationell ungdomskör för ett par tillfällen om året. Nationella Ungdomskören, som funnits sedan 2006, är vilande sedan i våras.

Ökad samverkan mellan delförbunden och det nationella förbundet, och även delförbunden sinsemellan är en annan viktig fråga som kommer att diskuteras.

Sveriges Kyrkosångsförbund håller förbundsstämma vartannat år. Årets stämman är förlagd till stiftsgården Åkersberg i Höör.

Bild från 2019 års förbundsstämma som hölls i Gävle. Foto: Marita Sköldberg

Tvåmetersregeln är borta

Den 1 september tog Folkhälsomyndigheten bort de särskilda rekommendationerna för kör-, musik- och orkesterverksamhet. De innebar bland annat att det skulle vara två meter mellan varje körsångare. Samma råd gäller därefter för körsång som för övriga fritidsaktiviteter, men alla individer och verksamheter har ett ansvar för att motverka smittspridning.

Folkhälsomyndigheten skriver på sin hemsida att "det är lämpligt att göra en riskbedömning och vidta förebyggande åtgärder för att minska riskerna för smittspridning." Det kan bland annat göras genom att hålla avstånd, om möjligt sjunga utomhus och i mindre grupper.

Svenska kyrkan ger SKsf krisstöd

Sveriges Kyrkosångsförbund får 600 000 kronor i krisstöd av Svenska kyrkan. Förbundet kan därmed andas ut, åtminstone tillfälligt. Förhoppningen är nu att också kollektorna återhämtar sig.

I somras skrev Sveriges Kyrkosångsförbund (SKsf) ett brev till Svenska kyrkans kyrkostyrelse och berättade om den prekära ekonomiska situation som förbundet befann sig i. På grund av kraftigt minskade rikskollektintäkter sinade pengarna. 800 000 kronor saknas, stod det i brevet som var undertecknat av förbundsordförande biskop Åsa Nyström och styrelseordförande Peter Lundborg.

Glad för stödet

Den 16 september beslutade kyrkostyrelsens arbetsutskott att anslå 600 000 kronor till SKsf. Hälften av pengarna kommer från de medel som staten 2021 lämnat till Svenska kyrkan med anledning av pandemin och andra hälften från kyrkostyrelsens förfogandemedel för 2021.

– Vi är förstås mycket glada över beslutet om krisstöd. Det betyder att vi kan fortsätta att verka för körsången i Svenska kyrkans församlingar, säger Peter Lundborg.

På initiativ av Svenska kyrkans generalsekreterare Helén Ottosson Lovén har det också inletts samtal mellan SKsf och medarbetare vid kyrkokansliet i Uppsala. Syftet är att finna olika sätt att samverka

för att främja körsången för barn, unga och vuxna i Svenska kyrkan.

Återuppta kollektorna

Tacksägelsedagen den 10 oktober var nästa avgörande dag för Kyrkosångsförbundets ekonomi, då rikskollekten denna dag tillägnades förbundet. Först i slutet av november finns en säker prognos för hur mycket den inbringade.

Fjölårets tacksägelseskollekt gav ungefär hälften så mycket som året innan. Även om restriktionerna nu har släppts är det inte sannolikt att kollektintäkterna i år når upp till 2019 års nivå.

– På vissa håll tar man fortfarande bara upp kollekt via swish, och nämner kanske inte ens ändamålet. Nu gäller det att vi tar upp kollekt rent fysiskt i våra kyrkor igen och berättar om vart kollekten ska gå, menar Peter Lundborg.

Bredare finansiering

Att Sveriges Kyrkosångsförbund har en skör ekonomisk bas att stå på är ett sedan länge känt faktum. Det har tydliggjorts genom pandemin. Huvuddelen av intäkterna kommer från rikskollekterna på tacksägelsedagen och Jungfru Marie bebådelsedag. Något som måste förändras, enligt Peter Lundborg.

– Pandemin har lärt oss att vi behöver finna fler sätt än kollektorna att finansiera Kyrkosångsförbundets verksamhet på för att inte vara så ekonomiskt sårbara.

Marita Sköldberg

Krisstödet från Svenska kyrkan betyder mycket för SKsf:s möjligheter att stödja körverksamheten. Arkivbild: Marita Sköldberg

Rösta på din favoritpsalm

Rösta på din favorit – endast en röst per person. Cirka 25 böcker och skivor med psalmanknytning lottas ut bland alla röstande. Vinnarpsalmen presenteras i nästa nummer.

Hela 64 psalmer av nummer 1–700 i Den svenska psalmboken har nominerats till "läsarnas favoritpsalm". Vilken fantastisk mångfald av favoritpsalmer! En klar majoritet har nominerats av bara en person, men samtliga tio finalister som Kyrkokörjournalens redaktör har valt ut tillhör dem som fått minst två nomineringar.

Gör så här

Rösta på din favorit senast den 3 november. Länk till röstnings-sidan finns på sjungikyrkan.nu. Det går också bra att mejla till kj@sjungikyrkan.nu eller skicka ett vykort till Körjournalen, Citronvägen 69, 741 31 Knivsta. Glöm inte ditt namn och adress.

10 finalister

15 Halleluja! Sjung om Jesus

Text: Anders Frostenson efter William C Dix
Musik: Rowland Huw Prichard

74 Du som gick före oss

Text: Olov Hartman
Musik: Sven-Erik Bäck

122 Dagen är kommen

Text: Adeste fideles, J F Wade och J F Borderies, översättning Eva Norberg
Musik: John Francis Wade

165 Vår blick mot helga berget går

Text: Edvard Evers
Musik: Otto Olsson

190 Bred dina vida vingar

Text: Lina Sandell
Musik: svensk folkmelodi

201 En vänlig grönskas rika dräkt

Text: Carl David af Wirsén
Musik: Waldemar Åhlén

217 Gud, för dig är allting klart

Text: Elis Malmeström
Musik: Georg Christoph Strattner

256 Var inte rädd

Text: Ylva Eggehorn
Musik: Lars Moberg

303 Det finns en väg till himmelen

Text: Bo Setterlind
Musik: folkmelodi upptecknad i Sköldinge

398 Vi reser ett tecken

Text: Jonas Jonson
Musik: Per Harling

Årsbok för Svenskt gudstjänstliv 2021

Psalmer är i hög grad ekumeniska visar Karin Karlssons faktaspäckade artikel *Gemensamma psalmer – i olika böcker. Ett försök till inventering* i årets Årsbok för Svenskt gudstjänstliv. En ekumenisk manifestation var de 325 första psalmerna från 1980-talets slut, vilka var gemensamma för inte mindre än 15 samfund i fem psalmböcker. Men mycket är gemensamt också i psalmutgivning både före och efter denna period, i såväl samfundens officiella psalmböcker som andra psalmsamlingar.

Karin Karlsson har gått igenom en mängd psalmböcker från olika tider och olika samfund och jämfört

dem. En imponerande sammanställning som visar att det är väldigt mycket som är gemensamt för kristna i olika tider och traditioner, inte minst när det kommer till musik.

Annars är det tidegården som är i fokus för årets årsbok som har titeln *Tidegården i kyrkotraditionerna* och innehåller fem artiklar på detta ämne. Årsbok för Svenskt gudstjänstliv bevakar forskning om liturgi, kyrkokonst, kyrkomusik och predikan och årets bok är den 96:e i ordningen.

Pär-Åke Stockberg: Psalmglädje

Kramforsmusikern Pär-Åke Stockberg blev inbjuden att spela in en skiva tillsammans med Gudmundrå församling i Kramfors pastorat. Saxofonisten Stockberg fick själv välja ut och arrangera tio psalmer. Inspelningen gjordes i våras i Gudmundrå kyrka tillsammans med bland andra några anställda i församlingen. Nu har skivan kommit ut.

Den inleds med en suggestiv saxofonsolo-version av Du som gick före oss och avslutas med en snarast klassisk körversion av En vänlig grönskas rika dräkt. Däremellan finns bland annat en recita-

tions- och instrumentalversion av den inte helt vanliga Mista en vän (799) och Pärleporten i svängiga storbandstoner. Hälften av psalmerna har fått sin text med i sång eller recitation, alla har fått sällskap av saxofon.

Skivan säljs av Kramfors pastorat. Psalmerna finns också i en konsertversion som kan ses från pastoratets hemsida och så småningom lär de hamna även på Spotify.

Psalmerna bidrar till att rädda språken

Under 2000-talet har Svenska kyrkan varit med och tagit fram psalmböcker på både lule- och nordsamiska, meänkieli och finska. Kyrkokörjournalen reste till Gällivare och Övertorneå för att se hur psalmböckerna används.

– Ale de bala, gávdno čiegus mearka ...

Utan att förstå ett enda ord sjunger jag obekymrat med i Åsa Blinds första önskepsalm i Malmbergets församlingshem denna regntunga septemberkväll. Melodin av Lars Moberg är välbekant. Texten är Johannes Marainens nordsamiska översättning av Ylva Eggehorn. Var inte rädd.

Vid pianot sitter David Larsson med en filmkamera vänd mot sig för Facebook-sändningen. Fyra av deltagarna, däribland Åsa Blind, är veteraner. För dem känns det hemtamt att sjunga på modersmålet.

– Jag kommer från Kautokeino. Där sjöng vi varje söndag i kyrkan, vid varje dop och begravning, och hemma också, berättar Ellen Kuorak.

I Kautokeino i Norge, nordsamiskans centrum, är den samiska psalmtraditionen mycket levande. Här i Malmberget är

David Larsson, organist i Gällivare, i Malmbergets Allhelgonakyrkan, som inom några år kommer att flyttas. Under höstens kyrkomöte tar han emot Samiska rådets kulturpris.

vi tre denna kväll som inte kan samiska. Mona Nilsson är en.

– David är min körledare. Han tyckte att jag kunde komma även om jag inte kan samiska.

Hon tänker bara lyssna, säger hon först, och sjunger sedan glatt med i två timmar.

– Det kändes jättekul! Det är första gången jag har sjungit på samiska. Jag kommer nog tillbaka, säger hon efteråt.

Hela samhället avvecklas

Den tredje som inte kan samiska är Anders Werking. Han läste om psalmsången i tidningen och blev nyfiken. Han jobbar tillfälligt i LKAB:s gruva.

Gruvan som skapade samhället i slutet av 1800-talet och som nu orsakar dess avveckling, eftersom marken ger vika bit för bit. Kulturintressanta villor flyttas, de flesta till Koskullkulle några kilometer åt nordost. Men det mesta rivs och invå-

Varannan onsdag är det samisk psalmsångsöfning. Just nu är den förlagd till Malmbergets församlingshem, som snart lär rivas. Sedan i november sänds psalmsångsöfningen även live på Facebook.

Från Dundret har man klara dagar utsikt över hela Gällivare.

Gällivare gamla kyrka byggdes i mitten av 1700-talet. Den kallas även Lappkyrkan och Ettöreskyrkan och används numera bara som martid.

Mitt emot Gällivare kyrka ligger den nya gymnasieskolan Kunskapshuset. Den har samisk konst, ett av få samiska inslag i stadsbilden.

narna får ersättningsbostäder i Gällivare där stadsdelen Repisvaara växer fram vid foten av Dundret.

– Jag har bott här i åtta år och det har hänt hur mycket som helst på den tiden, säger David Larsson när han guidar runt bland flyttade trävillor, rivningstomter och avspärningsstaket.

Där det nyligen var ett villaområde är det nu helt tomt, på en annan plats har en del av marken börjat glida ner i Kaptensgropen som sedan 1971 delat orten i två delar.

Inom tre år ska Allhelgonakyrkan i Malmberget flytta till Koskullskulle. Den fick flytta redan 1974, bara 30 år gammal,

på grund av gruvans utbredning. Då byggde LKAB även det stora församlingshemmet, som snart lär rivas. Men just nu används det för all verksamhet i väntan på att församlingshemmet i Gällivare ska bli redo att ta över.

Kartor väckte intresset

David blev organist i Gällivare efter många års matematik- och musikstudier. Några samiska rötter har han inte.

– Bland annat läste jag kartor och ville veta vad ortnamnen betydde. Så jag tänkte, varför inte ge mig på det här språket som ska vara så svårt.

Han började studera nordsamiska 2015, men har också smakat på lule- och sydsamiska, även om det sistnämnda inte talas i det här området.

– Nordsamiska kan jag föra mig på någorlunda. Men jag brukar försöka prata även lulesamiska i sändning.

Facebook-sändningen började i novem-

ber i fjol när fysisk närvaro blev bannlyst, och har lett till att bland annat lulesamer från Tysfjorden i Norge hakat på.

– Det var mitt förslag att göra det digitalt, säger Ellen Kuorak.

Hon har varit med sedan starten 2016. Då bjöd David in till psalmsångskvällar varannan vecka för att sjunga igenom hela den nordsamiska remisspsalmboken. Innan dess fanns ingen verksamhet på samiska i Gällivare pastorat, som vid årsskiftet blir Gällivare församling.

– När vi var färdiga tyckte vi att det var så roligt, så vi ville fortsätta. Och David säger inte nej, förklarar Elen Kitok, som kommer till psalmsången tillsammans med sin tvillingssystem Berit Jannok.

På den samiska nationaldagen 6 februari i år togs den nya psalmboken i bruk. Samtidigt har David också börjat använda den lulesamiska från 2005.

– Den fanns här, jag hittade större delen av upplagan oanvänd.

Flera samiska språk

Samiska tillhör den finsk-ugriska språkfamiljen och är minoritetsspråk i Sverige sedan år 2000. Det finns tre olika samiska språkområden med minst nio olika samiska språk, varav flera har olika dialekter. Språkgränserna är ungefärliga. Östsamiska språk talas på Kolahalvön och i östra Finland. Centralsamiska, varav de största språken är nord- och lulesamiska, talas i Finland, Norge och Sverige. Sydsamiska talas i Norge och Sverige.

En klar majoritet bland samiskspråk-

kiga talar nordsamiska, uppskattningsvis 16 000–17 000 personer. Det nordsamiska området sträcker sig från Gällivare och norrut. Kautokeino-dialekten är den vanligaste.

Lulesamiska och nordsamiska är nära besläktade och talarna kan förstå varandra. Uppskattningsvis cirka 500 personer, främst i Jokkmokksområdet, behärskar lulesamiska.

En liknande siffra gäller för sydsamiskan. Den har dock ett betydligt större utbredningsområde: på båda sidor om svensk-

norska gränsen från Arjeplog i norr till Idre i söder. Sydsamiska skiljer sig betydligt från de central- och östsamiska språken.

De standardiserade skriftspråken på nord-, lule- och sydsamiska används sedan slutet av 1970-talet och början av 1980-talet.

Övriga samiska språk i Sverige har bara ett fåtal modersmålstalande.

De flesta äldre samer har aldrig fått lära sig läsa eller skriva på samiska. Samiska blev ett skolämne först 1962.

Källa: www.samer.se

22 psalmer på 2 timmar

Önskingarna smattrar: 312 Giitu buot Du attåldagain av den samiske allkonstnären Nils-Aslak Valkeapää, den nordsamiska översättningen av Blott en dag, den lulesamiska av Bliv kvar hos mig och många fler. 22 psalmer blir det, varav två lulesamiska. Vi avslutar med nummer 12 Beaivvi ja mánu, som finns på sydsamiska med nummer 806 i Psalmer i 2000-talet.

När det är färdigsjunget föreslår Ellen Kuorak att gruppen ska sjunga på gudstjänst i kyrkan. Hon önskar också samiska gudstjänster.

– Det är David som har fått samiskan levande här i kyrkan i Gällivare, konstaterar hon.

David arbetar för att integrera samiska psalmer i gudstjänsterna. På ett dop nyligen sjöngs två psalmer på både svenska och samiska. För ett tag sedan läste en präst välsignelsen på samiska, men annars är det skralt med de samiska inslagen.

Än så länge är det bara David i arbetslaget som kan samiska, men ett par präster har blivit inspirerade att lära sig.

– Men det är svårt i sig med samiskan, även samer kan känna sig utanför om de inte kan språket, säger David.

Pris av Samiska rådet

– Det har varit en mycket hård tillvaro för samer här, fortsätter han. Än idag vittnar människor om att de får glåpord på stan och vissa vågar inte använda sitt samiska efternamn i gruvan.

Det i sig driver David att fortsätta att förkovra sig i samiska språk och utveckla den samiska verksamheten. Han vill förbättra stämningen mellan människor och bidra till att rädda de hotade språken.

Han tillhör en liten skara icke-samer som lär sig samiska, men menar att säll-

skapet är gott. Lars Levi Laestadius och Harald Grundström är två berömda kyrkoherdar som gjort detsamma.

För sitt arbete främst med psalm-sångskvällar får David under kyrkomötets andra session i år ta emot årets kulturpris av Samiska rådet i Svenska kyrkan. Vid kyrkomötets högtidsgudstjänst den 24 november ska Svenska kyrkan också

framföra en officiell ursäkt till det samiska folket för historiska övergrepp.

I Gällivare talar många språk. Förutom nord- och lulesamiska finns här grupper som talar meänkieli samt finskspråkiga som främst kom genom arbetsinvandringen på 60-talet.

Men på stan hörs i stort sett bara svenska.

Samhället Malmberget håller på att rivas. Längst till höger syns Frälsningsarméns byggnad.

Flytten från Malmberget går ofta till Repisvaara, Gällivares nya stadsdel vid Dundret.

Här stod nyligen ett av Malmbergets villaområden. Nu är allt jämnat med marken.

Johan Kitti: Min ráhkis sálmmat 1 och 2

Johan Kittis första psalmskiva på samiska spelades in 2012 och inleds med en nordsamisk version av Jag har hört om en stad ovan molnen. Skivan innehåller 15 psalmer. På tre får Johan Kitti sällskap av kvinnliga sångare.

Bland annat för denna skiva fick Johan Kitti det årets kulturpris från Samiska rådet i Svenska kyrkan. Fem år senare kom uppföljaren med 14 psalmer. Till skillnad från den första studio-producerade är denna inspelad i Karesuando och Kautokeino kyrkor.

Många av psalmerna är välkända och finns även i Den svenska psalmboken, bland annat flera av Lina Sandell. Några är bidrag från den nordsamiska psalmskatten

och andra kommer från norska respektive finska psalmboken.

De flesta av psalmerna finns med i den nya nordsamiska psalmboken, men de skiljer sig mer eller mindre åt textmässigt, bland annat eftersom skivorna kom före psalmboken.

Producent och ensam instrumentalist på båda skivorna är Bernt Mikkell Haglund, Norge. Förutom att han producerat skivor för andra samiska artister har han på senare år gett ut tre skivor själv.

Skivorna finns även på musikstreamingtjänster.

Finsk kör i Övertorneå

Efter fyra och en halv timmes höstbjörks-gul resa åt sydost kliver jag av bussen vid kyrkan i Övertorneå, även kallat Mata-rengi, för här är det mycket som är två-språkigt. Men lokalspråket är hotat även här, eftersom Tornedalen varit utsatt för en kraftfull försvenskingsprocess.

Kyrkomusikern Marja Mustakallio har inspirerats av David Larssons samiska psalmsångskvällar i Gällivare. I vår planerar hon att starta Facebook-sänd psalmsång på meänkieli. Den finska kören Aallot kommer att vara med.

Under kantorsutbildningen på Mel-lansels folkhögskola för tio år sedan satte

sig Marja, trött på all svenska, med sin medtagna finska psalmbok och sjöng. Och började gråta. Då insåg hon vikten av att sjunga på sitt modersmål. Hon startade Aallot i Övertorneå, där hon redan hade tjänst. De flesta i kören är uppvuxna på finska sidan – giftermålen över älven är vanliga sedan århundraden.

– De är så lyckliga över att få sjunga på finska!

Det blir tydligt på övningen, dit fem körsångare kommit denna torsdagskväll. Skratten är många, av det omtalade torne-dalska vemodet märks inget.

Men lite osvenskt långsam känns övningen. Efter en kvart med uppvär-

mande tånjningar och en mängd finsk-klingande moi-moi-skalor är det dags för första psalmen som övas en god stund. Musiken är livfull. Det är en karibisk calypso som är med i det finska psalm-tillägget från 2017.

Språk i Sverige, dialekt i Finland

Även på gatan hörs mycket finska, eller om det är meänkieli. Vad som är vad är svårfångat. I Sverige är meänkieli sedan år 2000 ett minoritetsspråk, i Finland ses det som en dialekt.

Sedan urminnes tider har människorna runt älven levt i symbios, även efter att Finland blev ryskt 1809 och älven

Psalmböcker på samiska

Nordsamisk, ny i år

Den senaste – och den tjockaste – psalmboken på ett samiskt språk är Sámi Sálbmagirji (Svenska kyrkan 2020), som togs i bruk på Samernas dag, 6 februari, i år. Den innehåller 330 psalmer på nordsamiska, 15 på lulesamiska, den samiska nationalhymnen på fyra samiska språk (även ume- och sydsamiska) samt evangeliebok och bönbok på nordsamiska.

Psalmerna kommer från både svensk, norsk och finsk psalmtradition, och närmare hälften är nyöversatta eller bearbetade. Ett 90-tal har följt med utan bearbetning från den senaste samiska psalmboken från 1958, berättade prästen Olavi Korhonen i en artikel i Kyrkokörjournalen nr 5 2020. Han var med i psalmboksarbetet ända sedan starten 1992.

Olavi Korhonen har skrivit en av de tio nordsamiska originaltexterna i Sámi Sálbmagirji. Han har också gjort närmare hundra översättningar och bearbetningar. Ungefär lika många har Georg Gripenstad, en gång i tiden kyrkoherde i

Karesuando, gjort, samtliga till 1958 års psalmbok.

Ungefär 70 procent av psalmerna finns även i Den svenska psalmboken. Cirka hälften av dem finns även i den lulesamiska.

Lulesamisk, Jokkmokks specialitet

År 2005 kom den lulesamiska psalmboken Julevsáme Sálbmagirje (Verbum förlag). Den innehåller 232 psalmer, evangeliebok, Lilla katekesen samt delar ur kyrkohandboken, allt enbart på lulesamiska. Ungefär 60 procent av psalmerna finns även i den svenska psalmboken och en lika stor andel i den nordsamiska.

Sju psalmer har lulesamiska som originalspråk. Tre av dem är skrivna av Kurt Tore Andersen (1953–2010), lärare och predikant i Norge, som skrivit en rad läroböcker på lulesamiska. Han har också översatt eller bearbetat ungefär 90 procent av de övriga psalmerna i Julevsáme Sálbmagirje.

Julevsáme Sálbmagirje köps via

Jokkmokks församling. Jokkmokksområdet är centrum för lulesamiskan som beräknas ha 500–1000 talare.

Johan Olof Wallin är den som har med flest originaltexter i både den nord- och den lulesamiska psalmboken. De sju första psalmerna är desamma i såväl den nordsamiska, lulesamiska som svenska psalmboken.

Sydsamisk på gång

Arbetet med en psalmsamling på sydsamiska pågår. Det är Härnösands stift som driver projektet tillsammans med Svenska kyrkan på nationell nivå och Samisk kirkeråd i Norska kyrkan. Psalmsamlingen kommer sannolikt att innehålla omkring 65 psalmer och sånger.

Ánndaris Rimpi: Lávllaga Julevsáme Sálbmagirjes

Sångaren och kompositören Ánndaris Rimpi gjorde i fjol den första skivinspelningen någonsin med psalmer på lulesamiska. De 21 psalmerna är från den 2005 utgivna lulesamiska psalmboken, Julevsáme Sálbmagirje.

Bland psalmerna finns både kända och mindre kända från Den svenska psalmboken, såsom 199 Den blomstertid nu kommer och 636 Det finns ett land av

ljus och sång i översättningar, liksom andra med samiskt och norskt ursprung.

Psalmerna på skivan ackompanjeras av piano och i vissa fall saxofon och slagverk.

Ánndaris Rimpi har rötter i Jokkmokkstrakten men har bott större delen av sitt liv i Göteborg. Han har lärt sig lulesamiska som vuxen, bland annat motiverad av att han fick en samisk operaroll.

landsgräns. Men med försvenskningen av Tornedalen från slutet av 1800-talet gick tornedalsfinskan delvis olika vägar på de båda älvsidorna.

– På 1960-70-talen blev man nästan hånad om man pratade meänkieli. Många sa att det bara var en blandning av finska och svenska, men vilket språk är inte en blandning?

Bo Lindberg är tornedaling i själ och hjärta. Hela livet har han bott i byn Svan-

stein några mil norr om Övertorneå och hållit fast vid sitt modersmål. Han har spelat en stor roll i spridandet av psalmer på meänkieli.

För Bo som för alla var det svenska som gällde i officiella sammanhang. När han började sjunga offentligt på 1970-talet, bland annat i dansband, var det på svenska och finska. Det fanns inga texter på meänkieli.

Men på 80-talet hände något. Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaist (STR-T) bildades 1981, författaren Bengt Pohjanen – som senare översatt de fyra evangelierna och många psalmer till meänkieli – gav 1985 ut den första romanen på språket och 1986 startade Tornedalsteatern. Nya texter skrevs, översättningar gjordes och det grävdes fram gamla visor. 1982 gjorde Bo sin för-

sta skiva på meänkieli, en EP med fyra låtar. Men psalmer, de sjöngs alltså bara på svenska.

Första psalmen 2009

Må din väg gå dig till mötes var den första psalm som översattes till meänkieli, år 2009 av Gun Olofsson. Bo Lindberg vittnar om att den är mycket omtyckt.

– Den brukar jag sjunga på fyra språk när jag är ute: svenska, engelska, finska och meänkieli.

Den avslutar också hans psalmskiva Aurinko nousee, som kom 2014, fyra år före psalmboken. Skivan har fått både ros och ris.

– Laestadianerna, som är många här, är konservativa och de klagade. Jag sjöng många psalmer som visor, till gitarr, bas,

Bo Lindbergs första sångspråk var svenska, men han tycker att det känns smidigast att sjunga på modersmålet meänkieli.

Kantor Marja Mustakallio vid orgeln i Övertorneå kyrka. Den byggdes ursprungligen för Tyska kyrkan i Stockholm 1609 och hamnade i Övertorneå kring 1780.

Den finska kören Aallot sjunger ur psalmböcker på både finska, meänkieli och svenska.

Bo Lindberg: Aurinko nousee Surunmaa: Mie halvaisin sen uskon ette joku rakastaa

Det finns två skivor med psalmer på meänkieli, båda utgivna av Luleå stift. Skivorna finns även på musikstreamingtjänster.

Bo Lindbergs Aurinko nousee (Nu är det morgon) är inspelad i Fredens kyrka i Pello. Den kom 2014 och innehåller 17 välkända psalmer i traditionella arrangemang. Många ackompanjeras på orgel av kyrkomusikern Katrin Meriloo, men gitarr och saxofon finns också bland instrumenten. Det Göteborgsbaserade bandet

Surunmaas skiva Mie halvaisin sen uskon ette joku rakastaa (Jag skulle vilja våga tro) släpptes i juli 2016. Surunmaa består av Anders Fischer och Viktor Fors Mäntyranta. Psalmerna framförs i nya, huvudsakligen melankoliska arrangemang – i tornedalsk Surunmaa-stil – med moderna instrument. Till exempel har både Änglarna sjunger i himlen och Hosianna, Davids son blivit vemodigt långsamma.

Utanför kommunhuset i Övertorneå vajar fem flaggor: Norges, Finlands, Norrlands, Tornedalens och Sveriges.

trummor och saxofon. Det är väl det de hakat upp sig på.

Med familjen pratar Bo mest meänkieli, med andra byter han språk alltefter som det passar.

– Man vänder på språken hela tiden, säger han och ger ett exempel från sitt jaktlag.

– Vi kan sitta och prata meänkieli, men när hunden kommer blir det ”lilla vovven” på svenska. Nästan alla gör så. Jag brukar säga ”titta nu, jag pratar på meänkieli och han viftar lika mycket på svansen ändå”.

Kantor Marja Mustakallio ger också exempel på språkmixen.

– När vi har möte i arbetslaget pratar vi svenska, men när vi går och fikar är det meänkieli och finska.

Marja är just nu tjänstledig. Hon har ett uppdrag för Sveriges första sannings- och försoningskommission. Den är tillsatt

av regeringen efter initiativ av STR-T och ska utreda övergrepp till följd av 1800- och 1900-talens försvenskningsspolitik. En av sekreterarna är den ordinarie kyrkoherden i Övertorneå, Stefan Aro, som också har skrivit samtalsboken *Ette tohtia olla oma itte* om språk, tro och identitet i Tornedalen, utgiven av Svenska kyrkan.

Berättelser på kaffemöten

Marja har som musikforskare bland annat skrivit en bok om tornedalskt musikliv. Hennes uppdrag i kommissionen är att skriva om Tornedalens folkhögskola som var försvenskningssprocessens högborg.

Denna eftermiddag har hon varit på det åttonde av kommissionens cirka 25 kaffemöten.

– Folk får komma och berätta sina historier. Det är första gången man tar tag i detta i så stor skala och så öppet.

Tornedalens folkhögskola intill Övertorneå kyrka startades 1899 med uppgift att försvenska befolkningen. Nu ger man bland annat distanskurser i meänkieli för nybörjare.

Berättelserna handlar bland annat om arbetsstugorna, i hög grad stöttade av Svenska kyrkan. Där bodde många barn under terminerna, arbetade hårt och tvingades överge sitt modersmål. Folkhögskolan hade till uppgift att se till att ungdomarna förblev svenska.

Allt var inte mörkt, förklarar Marja.

– Jag har också mött berättelsen att tiden i folkhögskolan var den lyckligaste i livet.

Men finska kom att stå för något dåligt och många föräldrar pratade bara svenska med sina barn. Det är svårt för nästa generation att återerövra språket även

Meänkieli först på 1980-talet

Meänkieli är ett finskt-ugriskt språk nära besläktat med bland annat finska men med många svenska lånord. På svenska betyder meänkieli ”vårt språk”, och ordet började användas först under 1980-talet. Tidigare benämndes det tornedalsfinska, som är den vanligaste dialekten. Det finns också en Gällivarevarietet och lannankieli som främst talas runt Kiruna.

2000 fick meänkieli status som nationellt minoritetsspråk i Sverige. Enligt Svenska Tornedalingars Riksförbund är det uppskattningsvis 75 000 personer som talar eller förstår meänkieli helt eller delvis, medan antalet modersmålsstalare sannolikt är max 40 000.

Källa: www.isof.se

Finsk invandring i vågor

Finskan är det näst största finsk-ugriska språket efter ungerska. En beräkning från 2012 sa att det finns omkring 175 000 modersmålsstalare av finska i Sverige. Finskan har använts i Sverige under hela landets historia. Dels i gränstrakterna mot Finland, dels genom invandringsvågor till hela Sverige ända sedan 1500-talet, senast under 1960-70-talen, då många arbetsinvandrade.

Finskan fick status som nationellt minoritetsspråk i Sverige år 2000. Finskan har minskat i betydelse i Sverige och idag är det betydligt färre elever som deltar i finsk modersmålsundervisning än för några decennier sedan.

Källa: isof.se och minoritet.se

om inställningen idag är en annan.

Förutom enstaka gudstjänster på meänkieli gör Svenska kyrkan Bibel-äventyret för skolbarn på både svenska och meänkieli. Marja tror att det behövs mycket mer insatser för att rädda språket.

– Om man inte gör något radikalt, som förskolor helt på meänkieli, vet jag inte om det kommer att finnas kvar om 20–30 år.

Men tornedalingarna gifter sig fortfarande över älven. Förr var det mest kvinnor som kom till Sverige, men på senare år har Marja träffat flera dopfamiljer där det är papporna som flyttat hit.

– Finska killar kan inte längre svenska, så de pratar finska med sina barn. Det är kanske räddningen för meänkieli.

Mycket psalmsång i kören

Just nu är Aallot den enda kyrkokören i Övertorneå församling, och kören sjunger på gudstjänster på tre språk. En stor del av övningarna ägnas åt psalmer, inte minst eftersom psalmsång på meänkieli är nytt, liksom själva skriftspråket. Det är inte givet att församlingsborna, hur vana de än är att prata meänkieli, är särskilt positiva till att sjunga psalmer på språket.

– Många gamla har sagt till mig att ”det är bara svammel med den här psalmboken”, säger Marja.

Körsångarna i Aallot är vana sedan gammalt att läsa på riksfinska. De får,

Människor har alltid levt tillsammans på båda sidor Torneälven, även efter att älven blev landsgräns 1809.

Vid finska gränsen finns fortfarande baracken kvar, där beväpnade gränsvakter höll till under pandemin.

under vikarie Laura Salminens ledning, kämpa ett tag för att erövra hela texten i översättningen av Du vet väl om att du är värdefull. Men det känns bra att sjunga på meänkieli, tycker de. Det blir mer tro-

värdigt. Till slut får de ordning på orden också i versen.

– Liianki moni sinua määräilee ette häätyy olla niin ja näin.

Text och foto: Marita Sköldberg

Psalmböcker på finska & meänkieli

Ruotsin kirkon virsikirja (Verbum förlag 2003) är Den svenska psalmboken på finska, framtagen av Svenska kyrkan och godkänd av Kyrkomötet 2002. Samtliga 700 psalmer som finns i den av Kyrkomötet antagna svenska psalmboken 1986 finns här på finska. Psalmboken innehåller också evangeliebok, bönbok (en ny finsk), Lilla katekesen, delar ur Kyrkohandboken samt register.

Det som skiljer den svenska och finska psalmboken åt är psalmtilläggen. Tillägget i Ruotsin kirkon virsikirja består bara av 49 psalmer, och de är hämtade från Virsikirja – den finska psalmboken för evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Tilläggspsalmerna har även text på svenska, i regel hämtad från den svenska psalmboken i Finland.

En lång rad finska författare och översättare finns representerade i Ruotsin kirkon virsikirja, men fyra personer

står för de allra flesta bearbetningar och översättningar, samt några originaltexter: Niilo Rauhala (f 1936, 201 stycken), Anna-Maija Raittila (1928–2012, 191 stycken), Pekka Kivekäs (f 1937, 183 stycken) och Anna-Mari Kaskinen (född 1958, 132 stycken).

Virsiä meänkielälä (på svenska: Psalmer på meänkieli, Svenska kyrkan 2018) är den första psalmboken på detta språk. Informationstexterna är dock tvåspråkiga. Boken innehåller 123 psalmer som är översatta från Den svenska psalmboken samt ytterligare fyra nummer – bland andra Bastupsalmen och Tornedalssången vilka båda även finns på svenska.

Psalmerna har samma nummer som i Den svenska psalmboken och därför är nummerordningen ovanlig: 1, 3, 10, 11, 21 etc. Närmare 80 procent kommer från den ekumeniska delen i Den svenska

psalmboken, nummer 1–325. Tolv är från psalmtillägget 701+.

Två personer står för majoriteten av översättningarna, och har också varit med i redaktionsgruppen sedan översättningsarbetet startade 2010: läraren och översättaren Linnea Nylund och författaren Bengt Pohjanen med ungefär 40 översättningar vardera.

I förra numret fanns en text av kyrkomusikern Jimmy Ginsby. 18 tonsättningar har han tagit emot till och med september.

Ny text av olika författare i varje nummer detta år

Psalmtext söker sin melodi

Tonsätt Karin Thoréns psalm och skicka den till henne! Vem vet, kanske just din melodi hamnar i en framtida psalmbok.

Kontakta gärna Karin för frågor.
karin.thoren@svenskakyrkan.se
013-303585

Sorgepsalm

I förlusten famlar vi,
söker efter väg.
I det dunkla, Jesus, ge
mörkerseende.
Var oss nära,
gå bredvid oss,
gå bredvid.

I vår saknad väntar vi
i ett avskilt rum.
Luften rörs av stilla sus,
Ande, Du är med.
Var oss nära,
när vi böjs i
smärta ned.

Döden är en horisont,
gränsen för vår syn.
Lyft oss upp Gud, låt oss se
morgondagen gry.
Var oss nära
när vi möter
soluppgång.

Karin Thorén september 2021

EN PSALM JAG VILL LYFTA FRAM

267 Bed för mig, Herre kär

Text: Anders Frostenson

Musik: Oskar Lindberg

”Psalm är lovsång, men det är gott med de psalmer som också fångar tröttheten och tungsinnet. Det är skönt i denna att vi är kvar i bönen även i sista versen.”

Poesi + predikan = psalm

Tonårstidens poesisällskap och prästämbetets predikningar har fört Karin Thorén in på psalmskrivarspåret.

– Att skala bort fluffet har jag alltid tyckt varit roligt. Man ska kunna sammanfatta det man skriver i en-två meningar.

– Jag testade att skriva en vers i samband med en predikan och upptäckte att jag var ganska bra på det, och då blev det väldigt roligt, säger Karin Thorén.

Det var för fem-sex år sedan. Karin hade visserligen skrivit mycket, men aldrig poesi – även om hennes intresse för att läsa poesi ledde till bildandet av ett poesisällskap på gymnasiet. I stället tänkte hon länge att det var akademiska texter som var hennes grej.

Efter gymnasiet i Linköping började hon läsa religion i Lund.

– Jag har alltid haft ett intresse för religion, men är inte uppvuxen i kyrkan. Jag gjorde några gästspel i olika kyrkor under uppväxten.

Det blev totalt åtta år i Lund, eftersom planerna på en blivande forskarkarriär så småningom fick ge plats för präststudier.

– Jag gick regelbundet i gudstjänst och många jag kände läste till präst, så småningom blev det tydligt att det var det jag skulle bli.

Ord fascinerar

År 2006 prästviges Karin för Linköpings stift. Sedan tre år har hon en tjänst i domkyrkopastoratet. I den ingår mycket samtal, både enskilda och i samtalsgrupper, men även förrättningar och gudstjänster. Ord och vad de gör med oss fascinerar henne – i samtal, faktatexter, poesi, drama, predikningar ...

– Predikningar är bland det roligaste i jobbet – att hitta och formulera bilder som talar till oss. Det ska vara med så distinkta ord som möjligt.

I Berga församling, där Karin tidigare jobbade, var det en extra lärorik utmaning, eftersom många hade svenska som andraspråk. Där gällde det inte bara att hitta de lättbegripliga orden, utan även

Foto: Royne Mercurio

bilder som fungerar för människor med olika kulturell bakgrund.

Så att börja skriva psalmtexter var en naturlig följd av tidigare erfarenheter och intressen. När första psalmversen väl var skriven och tanden blodad hittade Karin information om Anders Frostenson-stiftelsens psalmskola. Hon skrev tre psalmtexter, skickade in ansökan och kom in.

– Det var fantastiskt och stort och har betytt jättemycket. Vi i gruppen har fortfarande kontakt.

Tonsatta och sjungna

Flera av Karins cirka 20 psalmer har tonsatts av hennes arbetskamrat, kyrkomusikern Helena Ritzén, och några av Lars Åberg, tidigare domkyrkoorganist. Ingen har blivit publicerad, men en del har sjungits i kyrkor i Linköping. Många fler embryon till psalmtexter finns, sprungna ur olika situationer.

– Det kan vara en upplevelse i en gudstjänst, en rad från en annan psalm, ett samtal, en sång på radion.

Karin tycker att det finns behov av vinterpsalmer (utan snö), så det har hon nyligen skrivit en, liksom vigselfsalmer.

– En vigselfsalm ska uttrycka tacksamhet och att ”vi finns för er”, men jag tycker inte att de som finns i psalmboken gör det. Det måste gå att få till en vigselfsalm som slår!

Karin vill också omvandla bibeltexter till berättande psalmer. I en tid då bibelkunskaperna har minskat anser hon att det behövs.

– Bibelläsningen i gudstjänsten blir ofta en sak för sig. Jag önskar att psalmen ska bli en brygga till bibeltexterna.

Marita Sköldberg

1800-talet

– Kören som stöd eller konkurrent

Till 1819 års psalmbok utkom 1820 "Svensk Choralbok". En andra del följde 1821, båda utarbetade av Johann Christian Friedrich Haeffner. Från mitten av århundradet sjöngs nya typer av sånger inom väckelserörelsen. Samtidigt växte körsången i omfattning, nu utförd inte bara i skolor utan av en växande krets av amatörer inom och utom kyrkorna.

I koralboken 1820 har alla koraler en rytmiskt utjämnad form. De melodiska utsirningar som varit vanliga i det praktiska utförandet rensades bort. Dessa var enligt Haeffner uttryck för en felaktig inställning där "Gudstjenstens helgade språk ej kunde vara nog putsadt, glatt och sirligt, under det man sorgfälligt sökte utplåna alla spår af en vördnadsvärd enfald och ålderdom".

Koralens storhet låg enligt Haeffner i dess enkelhet. Det som vi uppfattar som utslätning var för honom att återställa koralerna till deras ursprungliga form och upphöjda karaktär. Hans tankar återspeglar romantikens vurm för det ålderdomliga.

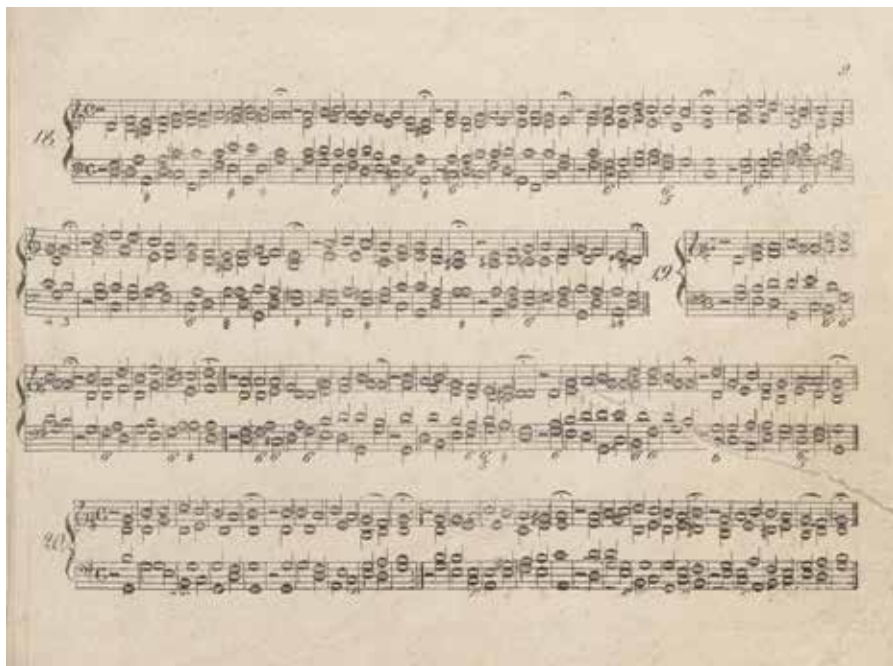
Några koraler kallar han "sublima", ett romantikens nyckelbegrepp vars innebörd ryms i hans ord om det som "skiljer sig från det vardagliga, och visar sig upphöjdt öfver ögonblickets växlande inflytelser". Ett exempel är Vår Gud är oss en väldig borg (1986:237).

Alla koraler har fyrstämmig körsats där diskant och alt skall sjungas av "gossar eller fruntimmer", tenor och bas av "fullvuxne ynglingar eller män". Varje stämma är enligt Haeffner "för Sång beräknad" och utgör själv "en egen sång eller melodi, som med de andra öfverensstämmer". Genom den utskrivna satsen får koralerna "en bestämd harmoni" till skillnad mot den tidigare tvåstämmiga notationen med melodi och besiffrad bas där mellanstämmorna improviserades.

Viktigt med kör i England

Koralerna är enligt Haeffner "ämnade att med tusenfaldig stämma, af ett folk sjungna, mäktigt uppstiga mot himmelen". En sådan massverkan var viktig för församlingssången i England där kören vid mitten av 1800-talet fick en allt viktigare roll i stadsförsamlingarna. Den framväxande medelklassen sökte distansera sig från landsbygdens mer rustika körsång. Körsammanslutningar bildades och körfestivaler med tävlingar anordnades.

Helig, helig, helig (1986:3) är en hymn från denna tid. Den är komponerad av John Bacchus Dykes 1861. De upprepade tonerna i melodistämman gör att intresset

Allena Gud i himmelrik (1986:18) ur 1820 års koralbok, utjämnad och i jämn takt. Många ansåg som Haeffner att tretakten bröt mot koralens "allvar och högtidlighet".

flyttas till mellanstämmorna. Harmonisering och melodi bildar så en helhet, kören blir integrerad i hymnen.

Sjungandet av hymner har beskrivits som ett musikaliskt framförande av församling, kör och orgel i samverkan. Genom att sjunga sin enkla melodistämma kunde den enskilde sångaren i församlingen känna sig som del av något som klingade som stor konstmusik. Att sjunga hymner blev närmast som att sjunga i oratoriekör, vilket var höjdpunkten för mångas musikaliska ambitioner.

Baptisterna först ut

I den framväxande väckelserörelsen i Sverige var närheten mellan kör och unison sång stark. De första blandade körerna grundades inom Svenska Baptistsamfundet 1856–1857. En viktig och mycket spridd källa var Pilgrimssånger (1859), utgiven av de baptistiska förläggarna Gustaf och Per Palmqvist. Liksom senare sångböcker inom väckelserörelsen utkom den i en utgåva för fyrstämmig kör. Kören var viktig som stöd för den gemensamma

sången, en repertoar som musikaliskt låg närmare det "vardagliga" än det upphöjda.

Men förhållandet mellan kör och församling var inte problemfritt. I England menade kritiker att endast några få i församlingen på sin höjd hummade med i hymnerna av rädsla att förstöra körens sång. Ju bättre körsång desto sämre församlingssång, löd talesättet.

Inom Svenska Missionsförbundet ansåg några det vara högmot att sjunga i stämmor. "Skall nu det där teatersällskapet uppträda", sa man om kören. Det fanns en rädsla att körsången skulle tränga undan församlingssången. Förbundets centralgestalt E.J. Ekman menade att körsången leder till att "man äter på det andliga området konfekt beständigt och blir avvand från vardagsmat, till föga fromma för den andliga organismen."

Så sågs kören under 1800-talet – beroende på betraktaren – antingen som en modell och ett stöd för församlingssången eller som en konkurrent till denna.

Hans Bernskiöld

Vid avslutningen av kyrkomötet 2019 lämnades en budkavle från kyrkomötet till landets biskopar. Budkavlen innehöll en uppmaning att satsa på lärande och undervisning och den har nu resulterat i ett biskopsbrev. Foto: Magnus Aronson/Ikon

Biskoparna ger psalmtips

Svenska kyrkans biskopar har skrivit ett biskopsbrev om lärande och undervisning. I den drygt 50-sidiga skriften ger biskoparna bland annat exempel på bibeltexter, böner och psalmer som är centrala i kyrkans liv och förkunnelse.

Det är 31 välkända psalmer som finns med, indelade efter tre rubriker: Kyrkoåret/Kyrka, Gudstjänst, dop och nattvard/Tro och liv. Bland kyrkoårspsalmerna finns bland andra två för advent, två för jul och fem för påsk. Under den andra rubriken återfinns fem psalmer, däribland 21 Måne och sol och 61 Lågorna är många. Bland de elva psalmerna under Tro och liv finns till exempel 90 Blott i det öppna, 218 Jag har ofta frågor, Herre och 289 Guds kärlek är som stranden.

Biskopsbrevet finns för nedladdning på Svenska kyrkans hemsida och kan även beställas i fysisk form från Svenska kyrkans webbshop.

Biskoparnas förslag till psalmer ur biskopsbrevet "och lär dem ..."

21 Måne och sol
45 Jesus för världen givit sitt liv
61 Lågorna är många
75 När vi delar det bröd
89 Se, jag vill bära ditt budskap, Herre
90 Blott i det öppna
103 Bereden väg för Herren
105 Hosanna, Davids son
114 Stilla natt
116 Nu tändas tusen juleljus
135 Se, vi går upp till Jerusalem
146 Vad ljus över griften
153 Livet vann, dess namn är Jesus
154 Dina händer är fulla av blommor
162 Som sol om våren stiger
172 De skall gå till den heliga staden

176 Din klara sol går åter opp
190 Bred dina vida vingar
199 Den blomstertid nu kommer
201 En vänlig grönskas rika dräkt
210 Jag lyfter ögat mot himmelen
217 Gud, för dig är allting klart
218 Jag har ofta frågor, Herre
231 Oändlig nåd
248 Tryggare kan ingen vara
249 Blott en dag
289 Guds kärlek är som stranden
297 Härlig är jorden
386 Upp ur vilda, djupa vatten
490 Guds Son en gång i morgonglans
646 Grip du mig, helige Ande

Bertil Murray m fl: Psalmer för årstiderna + Psalmer

Prästen Bertil Murray är kanske den person som på senare år har skrivit flest psalmer på svenska. Det senaste bidraget är Psalmer för årstiderna (Wessmans 2021), där han skrivit texter som kyrkomusikern Britta Snickars har tonsatt. Nothäftet innehåller tio naturljusa psalmer för alla fyra årstider. Här finns plats för både liljekonvaljer, tjäle och norrskensnatt men också mycket bröd och vin. De flesta av psalmerna kan också beställas separat med körsättningar.

Det största projektet som Bertil Murray varit

inblandad i är samarbetet med Maria Löfberg som resulterade i Psalmer (Wessmans 2018). Den spiralbundna notboken innehåller totalt 80 psalmer för hela kyrkoåret. De flesta texter är knutna till den aktuella sönders eller helgdagens evangelietext. Samtliga psalmer finns också för församlingsbruk på Psalmportalen, en digital tjänst som finns hos Wessmans.

Psalmer i fokus för Runows nya musikal

Att alla åldrar sjunger med i psalmsången på dop och begravningar. Det är Karin Runows mål med musikalen *Jakten på den försvunna psalmskatten*. I slutet av oktober framförs den i Turebergskyrkan i Sollentuna av fyra körer i församlingen.

”Barnet i den vuxnes famn, döpt med heligt vatten...” står det på storbild på väggen i körrummet.

– Vad handlar det här om, frågar Ulrika, körledare för killkören Boy Zone i Turebergskyrkan i Sollentuna.

– De döper en bebis, säger någon.

– Måste man vara bebis för att bli döpt? replikerar Ulrika.

– Nej, man kan döpas när man konfirmeras, säger Leo, Ulrikas ”sidekick”, som annars sjunger i Sollentuna Soul Children för äldre barn.

Samtalet om dopet fortsätter.

– Jag vill döpa mig igen när jag blir äldre, säger så småningom en annan av killarna.

Det här är ett lysande exempel på att i kören lever ”lärande och undervisning”, det som Svenska kyrkan satsar särskilt mycket på just nu, och som det senaste biskopsbrevet handlar om.

Olika psalmer i olika åldrar

Texten på storbilden är tagen ur en av sångerna i Karin Runows musikal *Jakten på den försvunna psalmskatten*. 23–24 oktober ska den framföras i Turebergskyrkan. Bakgrunden till musikalen är en kandidatuppsats som Karin skrev för två år sedan, om psalmsång vid de kyrkliga handlingarna: *Vi tar en psalm som alla kan*.

Ett antal präster fick svara på frågor om vilka psalmer som används vid dop och

Karin Runow har skrivit musikalen *Jakten på den försvunna psalmskatten*, där råttöron, psalmböcker – alla medverkande barn får en egen – och luciaglitter (psalmstoft) är delar av rekvisitan.

begravningar och hur bra psalmsång det blir. Därefter valde Karin ut tio psalmer som körsångare i olika åldrar fick sjunga och uttala sig om.

– Det visade det jag redan visste efter 30 år som kyrkomusiker: Barn och ungdomar kände till Du vet väl om att du är värdefull, som är vanlig vid dop, men den kunde inte de äldre. De kunde till exempel Blott en dag och Bred dina vida vingar, men dem kunde inte de yngre. Många yngre tyckte inte heller om Bred dina vida vingar.

Karin kom till slutsatsen att kyrkan måste lära ut det som människor förväntas kunna vid de kyrkliga handlingarna. Annars, tror hon, ökar avståndet till kyrkan, eftersom många känner sig utanför.

Så hon skrev en musikal där de vanligaste dop- och begravningspsalmerna finns med. Hennes mission är enkel:

– Det är för att de barn som går i kyrkans körer ska kunna de psalmer som de

högst troligt kommer att stöta på. Så att deras känsla av tillhörighet ska vara större än till den egna kören.

Fem av psalmerna i Karins undersökning sjungs i musikalen – de som barnen inte kunde särskilt bra. Enstaka strofer från ytterligare fem psalmer finns med.

– Alla finns med i biskoparnas psalmlista i biskopsbrevet, konstaterar Karin.

Orgeln blir råttthotell

– Råttornas palats, säger tjejerna i Juniororgspel i princip samfällt på frågan om vilken sång de tycker bäst om i *Jakten på den försvunna psalmskatten*.

I musikalen har kyrkan blivit övergiven av människorna, musiken har tystnat, och orgeln används numera som hotell av råttorna. Barnen får sjunga om, och göra rörelser till, orgeltermen som principal och labial, och de gör det med liv och lust. Första versen sitter som ett smäck.

Tilde är en av tio tjejer i Juniororgspel

Det är mycket rörelser i musiken och även i annat som Juniorgospel sjunger.

Råttan Pipen spelas av Tilde, en av sångarna i Juniorgospel.

Efter att ha sjungit Härlig är jorden blir det sångpaus med Viskleken för killarna i Boy Zone.

Boy Zone och Juniorgospel, båda under ledning av Ulrika Dabo, är två av köerna i Turebergskyrkan som är med i Jaktén på den försvunna psalmskatten som sätts upp 23–24 oktober.

som också har en talroll. Råttornas palats är favoriten säger hon utan att tveka, kanske alldeles särskilt eftersom Tilde själv spelar en råtta som checkat in på hotellet.

– Jag spelar Pipen. Jag blev jätteglad när jag fick den rollen, för jag hade önskat den, säger hon.

– Det är Pipen som hittar psalmskatten först av alla.

Psalmskatten, den finns i en kista, som först råttorna, sedan några barn som smyger in i kyrkan, hittar.

Körmammor i projektkören

– Det här är perfekt att göra tillsammans

med kyrkokören, eller med en solist, eller personalgruppen, eller en barngrupp som inte är en kör – de kan vara råttor, spånar Ulrika i språnget från övningen med Juniorgospel i den större körlokalen till en mindre, där killarna i Boy Zone är i full gång med att äta kex och mackor.

Den tredje barnkören som är med i musiken är Minigospel som leds av musikalförfattaren själv. Dessutom har en projektkör med vuxna bildats.

– Det är tio kvinnor som har anmält sig, några mammor till körbarn och några ur kyrkokören, berättar Karin. Men det är hela tiden barnen som sjunger psalmerna.

För den trestämmiga projektkören har Karin lagt till några extra stämmor. Kanske ges de ut som ett tillägg till musiken.

Projektkören är den första av flera framöver. Karin har bestämt sig för att banta ner kyrkokörens övningar till 1,5 timme och så blir det en timme över till projektkörövning. Efter musiken blir det ett projekt med Taizésånger.

– Det är ganska svårt att gå med i kyrkokören direkt, så vi ska testa det här.

Blandning av gammalt och nytt

Projektkören kommer bland annat att sjunga den för musiken nyskrivna Det

var en gång en kyrka. Den förenas med Härlig är jorden, som sjungs av barnen.

Eller som Ulrika uttrycker det för Boy Zone:

– Det är vuxna som sjunger annat: ”kvidevitt, kvidevitt, kvidevitt”, och så kommer ni in med Härlig är jorden.

Musikalen inleds och avslutas med Härlig är jorden. Åtminstone i slutet – som förstås är lyckligt – är tanken att hela församlingen ska sjunga med.

Redan nu är det stark psalmsång när enbart Juniorgospel sjunger Härlig är jorden på körövningen. Taket kommer att lyftas i Turebergskyrkan i slutet av oktober!

Det är inte första gången körbarnen i Turebergskyrkan gör musikal. Vissa har tagit särskilt intryck. När Ulrika bjuder in till ungdomskörens musikal med Disneylåtar veckan därpå är det en av tjejerna som berättar att hon vill skriva, men hon har inte bestämt än om det ska bli en bok eller en musikal.

Text och foto: Marita Sköldberg

Uppföranden Jakten på den försvunna psalmskatten

Redan framförda

23 maj 2021 Urpremiär Hässelby missionskyrka
12 juni Utlagd på Youtube från Åhus S:t Maria kyrka
17 okt Svenska kyrkan i Norge

På gång:

23–24 okt Turebergskyrkan, Sollentuna
24 april Mellösa kyrka
6 juni Stavnäs kyrka, Arvika

Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv (LPS) arrangerade i början av oktober gregorianskt dygn i Vadstena. Under dygnet, som är en årlig tradition, sjöngs tidegården i Klosterturkyrkan. Foto: Anki Lindström

Människor i fokus

Yamandú årets Sundsvalls Kög

Yamandú Pontvik, musiker i Svenska kyrkan i Sundsvall och kompositör, har utsetts till Årets Sundsvalls Kög 2021.

”Kög 2021 är en person som använder sin omtalade energi och färgstarka personlighet för att skapa upplevelser för Sundsvallsbor i alla åldrar. Kögen arrangerar stora musikfestivaler, men framför allt brinner han för att med kulturens hjälp få unga att hitta sin fantasi, sin kreativitet och en plats i samhället. När kulturen får vara en viktig pusselbit i Sundsvall, då applåderar även årets kög – Yamandú Pontvik”, lyder motiveringen.

– Jag älskar Sundsvall. Jag brinner för att använda kulturen som en positiv kraft till förändring, sa Yamandú Pontvik i sitt tacktal. Under året som kög vill jag

driva fram och skapa förutsättningar för mer jämlik kultur och få krafterna i olika bostadsområden att samverka för att med hjälp av kulturen bidra till ett Sundsvall som håller ihop.

Vinnaren har utsetts med hjälp av folkets sms-röster och en jury som har halva makten var.

Yamandús slogan som Kög är ”Kulturkram för ett Sundsvall i Förändring”.

Bengt Årets körledare

Kördirigenten och musikläraren Bengt Ollén, som bland annat leder Sofia Vokalensemble i Stockholm, har utsetts till Årets körledare 2021. Det är Rosenberg-Gehrmans Stiftelse och Föreningen Sveriges Körledare som delar ut stipendiet. I motiveringen står det bland annat: ”Årets Körledare har etablerat sig som en stark körperson-

Västernorrland samlade ungdomar på Alnön

Det var 22 välsjungande ungdomar som hörsammade inbjudan från Västernorrlands kyrkosångsförbund till ungdomskördag på Alnön i mitten av september. Ungdomarna sjöng hela dagen och avslutade med en musikgudstjänst där de sjöng sju sånger. Bland sångerna fanns Bridge over troubled waters, En stund på jorden och Visa i Backa.

Under dagen övades även några klassiska Vivaldi-satser med mera som är tänkta att sjungas på en liknande sättning i vår.

Sjungandet pausades också med några tävlingar för att stimulera det sociala umgänget utanför de vanliga vännerna. Tre körledare hjälptes åt att öva, spela och

leda, med huvudansvar hos förbundets ungdomsdirigent Birgitta Urbán.

Foto: Anna Larsson

Ny podd om körsång

Folkmusikern Molly Andersson leder en nystartad podd om kör och folkmusik i ett samarbete med Körcentrum Syd. Den 21 september var det premiär för podden "Det kommer inga kor" – en koppling till att många vill kula, trots att det sällan finns några kor att ropa på.

Gäster i podden under hösten är Kersten Sonnbäck, Sofia Ågren, Josefin Paulson, Sten Källman och Peder Karlsson.

Sveriges Körförbund gör sedan december 2018 Körpodden. Avsnitt 23, som kom i augusti, handlade om manskör.

lighet både nationellt och internationellt; dels genom stora framgångar med sin egen ensemble i olika prestigefulla körtävlingar, dels genom alla sina uppdrag som gästlärare, workshopledare och jurymedlem världen över. Åtskilliga generationer unga körsångare har lotsats genom körmusikens mysterier av denna hängivna pedagog."

Anna-Karin årets barn- och ungdomskörledare

Anna-Karin Annmo, körpedagog och musiklärare på Fryxellskolan i Västerås, har tilldelats utmärkelserna Årets barn- och ungdomskörledare 2021 av körorganisationen UNGIKÖR. Valet av Anna-Karin Annmo motiveras bland annat så här: "Under alla år har hon arbetat för barn och ungdomars rätt att få delta i högkvalitativ körsång och fostrat generationer av körsångare. Genom bildandet av manskören Nofalkum, för skolans högstadiel elever, har hon konsekvent jobbat för att stärka unga mäns plats i körvärlden. Under Anna-Karin Annmos mångåriga tjänst har musikklasserna gång

på gång rönt framgångar och konsertverksamheten har utvecklats, bland annat i nära samarbete med Västerås Sinfonietta."

Ungdomsstipendier till Aina och Siriin

Västernorrlands kyrkosångsförbund har delat ut ungdomsstipendier till Aina Höglund (överst) och Siriin Ludén (nederst), båda från Kramfors. Motiveringen är att det är två flitiga och begåvade unga musikanter som spelar orgel och piano i kyrkans fria musikundervisning och är involverade i kyrkans kör- och musikliv.

Stipendierna är på 1500 kronor vardera.

Kulturstipendier till Ulrike och Carl

Kyrkosångens Vänner i Göteborgs stift har som uppgift att stimulera de musikaliska uttrycksformerna i Svenska kyrkans liturgi i Göteborgs stift. Det gör de bland annat genom att dela ut kulturstipendi-

er. Vid årets årsmöte 10 september delades kulturstipendier till Ulrike Heider (överst), organist i Haga församling, och Carl Sjögren (nederst), kyrkoherde i Fässbergs pastorat.

Motiveringen för Ulrike Heider lød bland annat: "Särskilt utbildad och engagerad i medeltidens musik bildades gruppen Schola Gothia som sysslar med klostrens medeltida musik, gregoriansk sång och tidig flerstämmig musik i originalnotation. I sin omfattande körverksamhet har hon också integrerat söndagskantater för givna söndagar i huvudgudstjänsten som t.ex. en lång rad av J S Bachs kantater."

Ur motiveringen för Carl Sjögren: "Kyrkosångens Vänner har ett särskilt fokus på kyrkans gudstjänst, liturgi och musik och inte minst församlingssången. På ett oerhört engagerat, kunnigt och pedagogiskt sätt har Carl lyft fram dessa frågor i författarskap, prästgärning och som musiker i olika sammanhang och tjänster i Skara och Göteborgs stift."

Uppsala stifts kyrkosångsförbund

Info: Ylva Dahlin,
ylva.dahlin58@gmail.com
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Linköpings stifts kyrkosångsförbund

14 nov Psalm-sing-a-long och körfest med mini-barnkörddag i Domkyrkan. Avtackning av stiftsmusiker Karin Wall-Källming
Våren 2022 Workshopdag för körsångare
Nov 2022 Mozarts Requiem med övningar från vt 2022
Info arrangemang: Stiftsmusiker
Karin Wall-Källming,
karin.wallkallming@svenskakyrkan.se
linkoping.sjungikyrkan.nu

Skara stifts kyrkosångsförbund

23 okt Ungdomskördag i Skara domkyrka*
13–14 nov Musikläger för barn och unga på Flämslätt stifts- och kursgård, Lerdala*
*Anordnas tillsammans med Svenska kyrkans unga
Info: Gunilla Jacobsson,
Gunilla.Jacobsson@slu.se
skara.sjungikyrkan.nu, facebook.com/
SkaraStiftsKyrkosangsforbund

Sjuhäradsbygdens kyrkosångsförbund

Info: Peter Bengtsson,
peter.bengtsson@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan-7h.nu

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund

Info: Magdalena Öhrling,
magdalena.ohrling@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Västerås stifts kyrkosångsförbund

29–30 jan Jubilatedagar, Sala Kristina kyrka, vuxenkörsångare och körledare, Bachs Magnificat
25–27 mars Flickkörfestival, Stiftsgården Rättvik, 13 år och uppåt
14 maj Jubileumsdag Ung kyrkomusik 70+1 år, Rättviks kyrka och Stiftsgården, tjejer och killar 6–13 år
Info Ung kyrkomusik: Anna Kjellin: anna.kjellin@svenskakyrkan.se, övrigt: Ulrika Jonsson: ulrika.jonsson@svenskakyrkan.se, anmälan www.sensus.se/
vasterasstift
vasteras.sjungikyrkan.nu

Växjö stifts kyrkosångsförbund

18 jan Nyårsmöte och förbundsstämma, Växjö
21 maj Barn- och ungdomskördag, Växjö
12–15 juni Barnkörläger på Hjortsbergagården, Alvesta
Info: Inga-Lill Gustafsson,
inga-lill.gustafsson@svenskakyrkan.se
vaxjo.sjungikyrkan.nu
facebook.com/vaxjoks

Kyrkosångsförbundet i Lunds stift

14 nov Stiftshögtid
Info: Irene Jönsson,
irene8jonsson@gmail.com
lund.sjungikyrkan.nu

Hallands kyrkosångsförbund

12 mars Kördag med ombudsmöte
19–21 maj 2023 Vuxenkörfest i Halmstad
Info: Birgitta Eliasson,
birgitta.eliasson@svenskakyrkan.se
halland.sjungikyrkan.nu

Göteborgs stifts norra kyrkosångsförbund

26–27 mars Gospelhelg på Åh Stiftsgård med Anki och Magnus Spångberg
Info: Gun-Britt Marcusson,
gunbrittmarcusson@hotmail.com
goteborgnorra.sjungikyrkan.nu

Karlstads stifts kyrkosångsförbund

6 jan Kyrkosångshögtid "Carols vid Betlehem" i Karlstad Domkyrka
Info: Marianne Gustavsson,
tanthewig@hotmail.com
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Västernorrlands kyrkosångsförbund

23 okt Kördag för vuxna i Gudmundrå kyrka, Kramfors
Våren 2022 Projekt Haydns Skapelsen
Info: Anna Larsson,
anna.larsson@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Kyrkosångsförbundet Jämtland/Härjedalen

23 okt Barnkördag med Dan Bornemark, Östersund
20 nov A mass for peace av Karl Jenkins, konsert med stor förbundskör i Stora kyrkan, Östersund
Info: Ingrid Löfgren,
ingrid.lofgren@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Luleå stifts södra kyrkosångsförbund

Info: Ewa Miller,
ewa.maria.miller@gmail.com
luleasodra.sjungikyrkan.nu

Luleå stifts norra kyrkosångsförbund

Info: ordf Siv Larsson,
sivlarsson66@gmail.com
facebook.com/sjungmedlunk

Gotlands Körförbund

Info: Annabritta von Schulman,
annabritta@vonschulman.se
gotlandskorforbund.se

Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Info: Maria Bergström,
Evamariabergstrom@outlook.com
stockholm.sjungikyrkan.nu
facebook.com - Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Svenska kyrkans gosskörsförening

Info: Margareta Raab,
styrelsen@gosskor.se
gosskor.se
facebook.com/
svenskakyrkansgosskorforening

Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv

Info: Mattias Lindström,
mattias@lindstrom.be
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Svenska Schützsällskapet

1–2 april 2022. Schützhelg i Uppsala. Repetitioner och konsert i Domkyrkan under ledning av Stefan Parkman. Medverkan av sångpedagog. Föredrag och studiebesök på Carolina Rediviva.
Info: Ann-Cristine Lundquist,
anncristine.lundquist@gmail.com
svenskasschuetz.se

Psalto – Kristna Dansgemenskapen i Skandinavien

Info: Carina Holm,
caholm@hotmail.com
psalto.se

Kyrkosångens Vänner i Göteborgs stift

Info: barbro.wiskari@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Sveriges Kyrkosångsförbund
www.sjungikyrkan.nu
www.facebook.com/SverigesKyrkosangsforbund

Redaktör och projektledare
 Marita Sköldborg, 070-212 21 66
marita@sjungikyrkan.nu

Förbundskamrer
 Sofia Lindström, 072-727 12 12
sofia@sjungikyrkan.nu

Nationell körpedagog
 Lovisa Kronstrand Alinder, 070-952 41 21
lovisa@sjungikyrkan.nu

Förbundsordförande
 Biskop Åsa Nyström
luleastift.biskopen@svenskakyrkan.se

Styrelseordförande
 Peter Lundborg, 070-644 68 87
peter.lundborg@svenskakyrkan.se

Bankgironummer
 880-0617

Swish
 123 084 5222

Organisationsnummer
 873201-0569

Nytt uruppförande

Den **24 oktober** kommer ett nytt uruppförande på Sveriges Kyrkosångsförbunds Youtube-kanal. Deltagarna i årets ungdomskörfest har spelat in en nyskriven sång av Linda Sandström: Alltid i din hand. Arrangemangen är gjorda av Kristin Stenerhag och musikvideon av Josef Sjöblom. Premiärvisningarna på kanalen som lanserades i juni var uruppföranden av vinnarstyckena i förbundets tonsättartävling 2020, skrivna av Ida Fahl, Agneta Sköld och Christina Varenius. Ensemble från Umeå stads kyrka hade spelat in de tre styckena.

Sista Hållbara körledare

Seminarie serien om hållbara körledare avslutas med två träffar **20 oktober** och **10 november**. Seminarierna pågår alltid digitalt mellan 10 och 11:30 och innehåller ett eller två inspel på ett tema och samtal i grupp. Anmälningssänk finns på sjungikyrkan.nu.

Årets sista barnsamtal

Årets två sista "digitala personalrum" om sång, barn och församling äger rum **26 ok-**

"Man kan inte få en bättre start på året"

Vintermöte i Sigtuna

10–12 januari 2022

Gudstjänster

Seminarier

Sång

Samtal

Karin Johannesson
 Mattias Lundberg
 Marie-Louise Beckman
 Hans Davidsson
 Maria Löfberg
 Karin Thorén m.fl.

Anmälan 1 september–1 december
www.sensus.se/vintermotet2022

Rabatt för arbetslag

I samarbete med

sensus

Kyrkokör Journalen

Prenumerera
 – 6 nr/år 190 kr

Tidningen för och om dig som
sjunger i kyrkan

Beställ på bestallning@sjungikyrkan.nu
 Läs mer på www.sjungikyrkan.nu

tober och 18 november. Länk till anmälan finns på sjungikyrkan.nu.

På hemsidan finns också en argumentationsguide för barn- och ungdomskörer, för den som behöver hjälp att tala för denna verksamhet till exempel i sin församling.

fem och tio år i kören, Musica Sacra-medaljen för 20 år samt plaketter för 30, 40 och 50 år. Nu är det hög tid att beställa utmärkelser för utdelning till exempel på första advent. Läs mer på sjungikyrkan.nu under Vad gör vi?, Utmärkelser.

Förbundsstämma i Skåne

Sveriges Kyrkosångsförbunds förbundsstämma 2021 äger rum på stiftsgården Åkersberg i skånska Höör **12–13 november**. Delförbunden skickar ombud efter antal medlemmar i förbundet.

Barnkörfest i mars

För andra gången har barnkörfesten flyttats fram, från hösten 2020, via hösten 2021. Våren 2022 tror vi att det blir en kanonfin barnkörfest i Linköping. Nytt datum är **26–27 mars**.

Barnkörfest arrangeras för deltagare mellan 9 och 13 år. Läs mer på sensus.se/korfest.

Vuxenkörfester flyttade till 2023

De vuxenkörfester som Sveriges Kyrkosångsförbund skulle ha arrangerat i år är flyttade till 2023. Körfesten i Halmstad blir under Kristi himmelsfärdshelgen **19–21 maj** och den i Umeå **16–18 juni**.

Dags beställa medaljer

Ett fint sätt att uppmärksamma trogna korister är de utmärkelser som Sveriges Kyrkosångsförbund säljer. Det finns märken för

Anmäl dig till nyhetsbrevet

Häng med i vad som händer i Kyrkokör-Sverige! Nyhetsbrevet kommer ut fyra gånger per år och innehåller aktualiteter från Sveriges Kyrkosångsförbund och (Kyrko) kör-Sverige. Vill du få nyhetsbrevet direkt till din e-postadress, mejla då till nyhetsbrev@sjungikyrkan.nu. Det går också att få nyhetsbrevet med vanlig post och det finns för nedladdning på sjungikyrkan.nu.

Kördiplom för nedladdning

Sveriges Kyrkosångsförbund har tagit fram ett kördiplom i några olika varianter. Det kan till exempel passa att ge barnkören vid terminsavslutningen. Diplomet laddas ner gratis från arkivet på sjungikyrkan.nu.

Sök i arkivet

I arkivet på Sveriges Kyrkosångsförbunds hemsida finns många matnyttigheter. Bland annat alla tidigare nummer av Kyrkokörjournalen, noter, kördiplom, förslag till lucigudstjänster och ledarhandledning för en grundkurs för kyrkans körsångare. Allt kan laddas ner gratis. Sök på sjungikyrkan.nu/vad-gor-vi/arkiv.

POSTTIDNING B

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på framsidan (ej adressidan) till KörJournalen, Gryningsvägen 63, 743 32 Storvreta

 VISCOUNT

CANTORUM VI PLUS
15.900:-

CANTORUM DUO
24.900:-

CLASSICO GRAND
31.900:-

CANTORUM TRIO 33.300:-

CHORUM S40
60.000:- eller hyr
den för 1.700:-/mån.
min 12 månader.
Hyra avräkn.
vid köp

CHORUM S80 87.000:-

SONUS 60
134.000:-

NÖJDA KUNDER MIN BÄSTA REKLAM!
Kolla in mer om Viscounts orglar på
jerkerantoni.se och ring mig på 0734 211 888
när som helst, mail: jerker.antoni@gmail.com
Över 800 orglar levererade av mig sedan 2009.

ANTONI